

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

§ 13. občnega sodnijskega reda.

Δ „Kje pa kaka država razpada ali na dvoje leze, tam so zakoni pomanjkljivi ali nepopolni, ali pa jih spridena vlada ne izpolnjuje prav.“ — Tako pravi sloveči francoski pisatelj Volney razmatrajoč v svoji slavnej knjigi razvaline nekdanjih mogočnih starih držav v orijentu. Ta stavek je ravno tako veljaven, če se narobe obrne: tam kjer spridena vlada zakonov ne izpolnjuje prav, leze država na dvoje, propada. In to naj bi premišljevali avstrijski državniki. Pri nas se dozda niti zakon niti izpolnjeval, zlasti ne kar se tiče ravnopravnosti jezika, kar bomo precej dokazali.

„Slovenski Narod“ je ondan prinesel ministra Hye ukaz od leta 1867 in povedal, kako se ta ukaz pod dozdanjimi vladami niti spoštoval od sodnij pri nas, in kako se zato ustavoverna bivša vlada niti nič zmenila.

Naj mi bode dovoljeno pokazati na obstoječ § 13. obč. sod. reda (allg. gerichtssordnung), ki uže sam, brez da bi bili potrebni še posebni ukazi, jasno veleva pri nas na slovenske zemlji slovensko uradovanje, ker pravi, da pri sodnijah imata „oba dela in njiju pravdosredniki v svojih govorih (ustnih in pismenih, to se umé) rabiti tisti jezik, ki je v deželi navaden v govoru ljudstva“ — beide Theile sowohl als ihre Rechtsfreunde haben in ihren Reden der landesüblichen Sprache zu gebrauchen.

No in kateri jezik je pri nas na Kranjskem, spodnjem Štajerskem, spodnjem Koroškem in Primorskem „landesüblich“, v deželi navaden? V Kočevskem sodnijskem okraji je pač nemški, a povsod drugod le slovenski! Le političen slepar bode trdil, da je uže tudi tam nemški jezik „landesüblich“ (takó kakor tukaj zakon razumeva to stvar) kjer morda 5% ljudij razume tudi nemški, a jih 95% govori in razume le slovenski. Le ušesa nategnite, nemškutarji, in poslušajte, kako avstrijski Nemci razumejo ta „landesüblich“, na primer, o čeških Nemcih, na Dunaji itd. Na Dunaji je uže silno Čehov, a zato bode z opravičenjem trdil Dunajčan, da je tam nemški jezik „landesüblich“. Na Češkem pravijo Nemci, da je le nemški jezik v onih okrajih „landesüblich“, kjer imajo oni večino. Zato se sklicujejo na § 13. obč. sod. reda tudi v svojem boji zoper znano naredbo ministerstva, naj se Čehom češko, Nemcem nemško pravda sodi. Posnemajmo jih Slovenci v tem, kličimo obstoječ zakon na pomoč: zakaj se pri nas ne uraduje pri sodiščih v slovenskem „landesüblich“-jeziku? Zakaj se ne izpeljuje zakon?!

Da bi ta § veljal le za Nemce, a ne tudi za nas Slovence, tega nikjer ne beremo v zakonu. Narobe, v Manzevej izdaji zakonske je pod onim paragrafom z drobnopisom še izrekoma pridejana opomba: „die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen in Schule und Amt und öffentlichem Leben wird vom Staate anerkannt.“ — Ako se tedaj v

slovenske Ljubljani na slovensko vlogo nemšk odgovor dobi in ako se sliši, da je tu nemšk jezik „gerichtssprache“ — vprašamo, kje je to v zakonu opravičeno? Ako se na pr. porotne obravnave nemški vršé, nemška zatožba bere, nemška tožba sliši in nemšk zagovor, ali je to vse v smislu § 13. sod. reda? Gotovo nij.

Zakaj se za Slovence pozitivni zakon ne izpolnjuje, jasen paragraf ne spoštuje?

More li to v narodu poveljevat avtoriteto države?

Poslanci naši naj se ne utrudijo v tem za nas najnujnejšem vprašanji rešitve terjati, ker to vprašanje je v najožji zvezi z garancijami za naš narodni obstanek.

Sodnije so tu, da sodijo ljudstvu pravo in pravico, a niso za to, da bi nemškutarjem, renegatom in prusijanom pomagale naš narod germanizirati, da bi narejale čez Slovenijo prusko nemški most od Drave do Adrije.

Iz deželnih zborov.

Štajerski deželni zbor.

Iz Gradca 22. junija. [Izv. dopis.] O javnem delovanji štajerskega deželnega zbora še do zdaj nemamo poročati nič posebno važnega.

V prvi seji dne 8. junija se je brez ugovora potrdila volitev gg. dr. Radaja in Flucherja. V drugi seji dne 9. junija so se vršile volitve posameznih odsekov. Pri tej volitvi se je zopet jasno kazalo, kako malo je Nemcem skrb za

Listek.

Črni teklič.

(Po Arrigo Boito-ji.)

Kdor zna najplemenitejše igre samo toliko, da se mu sanja o njej, vzame naj šahmatno desko, pravilno postavi nánjo figure ter naj v mislih spremlja moje slikanje.

Na strani belih misli naj si moža, čegar obraz izraža duhovitost, a čelo ima razločno obokano; tam, kamer prilaga Gall čut za števila, dakle vstric obrvij je na desnej in levej konec plave brade, katera, deleča se na podbradku, mu obrablja obraz kakor žolto-svilen fichu, mej tem, ko ima brke pristrižene ščetki jednako prav po ameriškem običaji. Na oblazilu njegovem vidi se, da prevladuje najbolj bela barva in na nosu ima, dasi se je zbog kasne ure igralo pri luči, črno okajene naočnike, skozi katere je popolnem zamakneno zrl na šahmatno desko.

Na strani črnih sedi mur, pravi Aethiopijec, razpuhlenih usten; na njegovem

mastno-gladkem obrazu nij videti nijednega lasku, a glavo, podobno ovnovej, ima pokrito z gostimi, kakor volna zasukanimi lasmi. Na čelu vidita se dva grba: oni, ki pomenja zvitost in drugi, kateremu se pripisuje moč; očesa njegovega ne more nikdo opaziti, ker je čisto nagnen čez igro, katero igra s svojim drugom. Oba moža, čisto nasprotne si barve, ki si molčé in nepremično sedita nasproti in se borita z orožjem duha, sta po vnanosti svojej nekako čudna, praznična, celo fatalistična.

Da izvemo, kdo da sta, ozrimo se šest ur nazaj, ter prislušujmo govorici tujcev v bralneji sobi prve gostilne neke jako sloveče švajcarske kopelji. Prijazni mrak, katerega Francozi zovejo l'heure entre le chien et le loup, je polagano napočil, vendar natakariji niso še prižgali svetilk. Pohišje v dvorani in razgovarjajoči se tujci so bili oviti v onej polutemi, ki je za nekoliko še temnejša nego je mrak. Na časopisnej mizi vrel je samovar nad bledim plamenom od spirita. Ta polutema je jako pospeševala pogovore; obrazi se sicer niso razločili, a vsakdo je slišal glas družih, ki so se tako-le pomenkavali:

„V zapisniku tujcev sem čital denes barsko ime nekega rojenega Morant Baya.“

„O, dakle mur! Kdo je neki?“

„Jaz sem ga videl, gospa, grd je ko sam vrab in je orangutangu tako podoben, da bi ga lahko premenil.“

„Ko sem ga srečala, mislila sem, da je kak ropar, ki si je obraz namazal s sajami, boječ se, da bi ga ne izpoznali.“

„Jaz pa ga poznam in vam zagotovem, da je ta mur največji poštenjak na svetu. Je-li vam neznano njegovo življenje? Z malo besedami vam je opišem. Ta mur, rojen Morant Bay, je bil še dete pripeljan v Evropo. Pripeljal ga je bil neki špekulant, ki z uvažanjem sužnjev v Ameriko nij imel več velicega dobička, zato je pa za spremembo jednoč poskusil nekaj „groomov“ vtihotapiti v Evropo. Na tihem je ukrcal okolo trideset murčkov, sinove svojih starih sužnjev ter jih je prodal v Londonu, Parizu in Madridu po 2000 dolarjev. Ta-le zamorec je jeden onih trideset „groomov“. Sreča je hotela, da je prišel nekemu staremu lordu v roke, ki ga je prvih deset let samo kazal svetu od zadaj

pravično postopanje Slovincem nasproti. Volilo se je pet odsekov, in sicer v finančni odsek 12, v naučni 7, v peticijski 5, v kulturni 7 in v srenjski 7 odbornikov. Z ozirom na število udov posameznih klubov bi moral v vsakem odseku vsaj en Slovenec biti, kar se pa nemškimi liberalcem nij dopadalo. Le dva izmed Slovencev so volili in sicer dr. Dominkuša v peticijski in Žnidaršiča v naučni odsek, nađejajoči se, da ja s tem morebiti pridobijo na svojo stran. Upamo, da se jim to ne posreči, da si je Žnidaršič, kakor sam pravi, iz slovenskega kluba uže izstopil. Da bi pa on k ustavovernim liberalcem pristopil, tega ne moremo misliti. Najbolje stori, ako se svojega slovenskega kluba zopet krepko oklene in ž njim deluje.

V tretjej seji dné 12. junija se nij nič posebnega sklenilo. K večjemu se lahko omenja, da se je celjskemu mestnemu zastopu dovolilo 2 % od stanovnine pobirati, da se bodo potem mestni očetje bolj brez skrbi z visoko politiko pečali in nemštvo širili.

V četrtej seji dné 14. junija se je sprejel predlog, da se Dramlje pridružijo celjske krajnej sodnji, ker je črez Goro v Konjice pretežaven pot. Tedaj je tudi prebral dr. Duhač interpelacijo do vlade o cinitvi škode po toči, sestavljeno na podlogi onih mislij, katere so narodnjaki navajali uže prej v svojem rekurzu do ministerstva.

V petej seji dné 17. junija se je volilo 9 odbornikov v odsek za železnice, ali za Slovence tukaj zopet nij bilo prostora. Dr. Radaj je sicer dobil 32 glasov, ali imel jih je vendar le še premalo. Ta dan sta se stavila dva važnejša predloga, jeden o prenapredbi šolske postave, da bi se s preveliko silo preveč ne zahtevalo, drugi pa, da bi se ne smel vsak berač ženiti brez županovega dovoljenja. Oba predloga so staveli konservativci in izmej Slovencev so prvega podpirali: dr. Šuc, Kukovec, Žolgar, Herman in Flucher, drugega pa tudi dr. Radaj in dr. Dominkuš. Reguliranje Drave pod Ptujem naprej se nij dovolilo. Nemci pravijo, da za to nima jo denarnih sredstev.

V šestej seji dné 19. junija sta se utrjevala predloga, da so se novi davki na previokej podlogi osnovali in pa, da se sme na Štajerskem sejati tobak. Tudi predlog o šol-

skeji postavi se je utemeljeval. Ko se je pa odločevalo, je li to deželna ali državna stvar, so konservativci se Slovinci vred propadli, in sicer z 19 glasi proti 22 glasom. Ko bi tedaj navzočni bili vsi Slovenci in še jeden konservativec, bili bi zmagali s 23 glasovi proti 22 glasom. To glasovanje dovolj jasno kaže, kakó potrebno je vsikdar biti v zboru.

V sedmej seji dné 21. junija so se posebno reševale peticije. Mej njimi je prišla na vrsto tudi ona krajnega šolskega sveta celjske okolice. Dasiravno je poslanec Žolgar dokazoval, kakó pravično je, da imajo učitelji tistega kraja jednake plače, ker so jednake razmere in jednaka bremena, je vendar njegov predlog propal, ker so ga samo Slovenci podpirali. Še celó celjski župan je zoper njega glasoval, da si dobro pozna vse razmere in mora vedeti, da je to zahtevanje pravično. Nemci sicer trdijo, naj bi krajni šolski svet učiteljem plačo zboljšal, kjer je večja dragina. Zakaj pa so potem štirje plačilni razredi? Ali bi ne zadoštoval jeden sam in bi potem srenje ali kdor si bodi učiteljem po posebnih krajevnih razmerah zboljševal plačo? Doslednosti pri ustavovernih liberalcih res nij iskati!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. junija.

Ministerska kriza se potrjuje na jednej, a zavrača na drugej strani, vendar soglasno poročajo beške novine, da hočejo trije „ustavoverni“ ministri izstopiti, da pa je samo vprašanje, kedaj. Takisto se je govorilo uže pred dvema mesecema. A glas, da se grof Taaffe dogovarja z ustavoverci, da bi drugi vstopili na mesto Sremayra, Korba in Horsta, izhaja samo iz pobožnih ustavovernih želja. Grof Taaffe ne misli niti na to, da bi ministerske stole ponujal ustavovercem, „stranki, ki mu je čisto sovražna, a zato, da bi dobil od desne stranke potem nezaupnico“, kakor se piše oficijozno in se dostavlja, da novo ministerstvo bode nevtravno.

Dunajski list ponavlja zanimivo izjavo baron Conrada o šolskem in jezikovnem vprašanji. Naučni minister Conrad je baje dejal pri nekej priliki, da hoče brez ugovora zadovoljevati narodnostnim željam, kjer se interes vednosti varuje. Ako stoji baron Conrad res na tem stališči, potem je neumevno, kako da se je doslej že-

liam slovenskega naroda v šolskih zadevah tako malo ustreglo, dasiravno so naše želje tako oskromne.

V seji od vtorka je **hrvatski** sabor s 65 glasovi proti 13 glasom sprejel hrvatsko-ogersko finančialno nagodbo. 21 poslancev nij bilo navzočnih.

Vnanje države.

Dasi se nič posebnega iz **berlinske** konference, nič razen formalnostij ne izve, vendar časopisi prinašajo o njej dolga poročila, ki so sama ugibanja. Polnomočniki na berlinske konference bodo baje dali Grškeje razen Janine tudi še Larisso, akopram se Turčija hudo proti takej odločitvi opira.

Grška pripravlja svojo armado in vlada bode zbornico sklicala, da jej dovoli v to svrhu novcev; opozicija bode baje tudi zato glasovala. Grški častniki so odpotovali v vnanje kraje, da nakupijo konj.

„P. C.“ poroča iz **Sofije**, da je angleški zastopnik vprašal uradno, je-li da bode bolgarska vlada kmalu porušila podunavske tvrdnjave. Minister Zankov je odgovoril, da se bode to storilo, kakor bodo dopuščala sredstva.

Francoski senat je sprejel 21. t. m. nujnost zakonovega načrta, da se odpravijo vojaški duhovniki. V zborničnih odsekih pa je dejal pariški policijski prefekt Andrieux, da mora vlada strogo rabiti amnestijo zoper komuniste. Vladna predloga o amnestiji se glasi: „Pomilostite se vsi zločini in prestopki, ki so v dotiki z vstankom l. 1870 in 1871 in vsi zaradi političnih in tiskovnih prestopkov, storjenih do 19. junija 1880, obsojeni.“

Vtorek je francoska zbornica sprejela s 333 glasovi zoper 140 glasov vladno predlogo o amnestiji. Gambetta je dokazal, da amnestija nij politika slabosti nego je politika koncentriranja. Pomiloščenje se mora dolgo pred volitvami izvršiti, da se nánje ne bodo mogli naslanjati nasprotne stranke. Na zločine komune mora se postaviti nagrobni spomenik z napisom: „Jedina Francija, jedina republika“. Zbornica je sklenila, da se govor Gambettin v vseh francoskih občinah razglasi. Francoske novine pišejo, da je Gambettin govor napravil povsod silen utis in da bode moral prevzeti kmalu predsedništvo v ministerstvu.

Dopisi.

Iz Tržiča na Gorenjskem 22. junija.

[Izv. dop.] Pretečeni petek ob pólu jedne popóldne je tukaj po dolgej in hudej bolezní umrl malo ne po vsem Kranjskem, a posebno po Gorenjskem in po Ljubljani dobro znani gosp. Tomaž Pirce, okrajni zdravnik v Tr-

na svojej kočiji, kjer je navadno prostor odmerjen postreščekom. Kasneje pa je spoznal poštenost, delavnost in prebrisanost dečkovo, zato ga je poklical, da mu služi v sobi. A pri tem še nij ostalo; priprosti posel je bil kmalu lordov tajnik, zatim njemu prijatelj in glavni dedič. Ta mož, ki je po smrti svojega blagotvoritelja ostavil Angleško, je denes jeden najpremožnejših pospodarjev v Genfskem kantonu, prideluje izvrsten tobak ter izdelava po nekej tovarniškej tajnosti najboljše smotke v celej deželi; da, te smotke, katere baš pušimo, so iz njegovih zalog, poznam jih po trikotnem znamenji, ki je smotki utisnen. Stanovniki v Genfu kličejo tega rujavega mura Toma ali pa: strije Tom, ker je jako usmiljen in blag. Someščani ga česte in blagoslavlja jo. V Morant Bay-u ima jednega brata, razen tega pa nikjer več kakega sorodnika in je sicer še mlad, a sušica mu krajša življenje, zato pride vsako leto sem zdraviti se. Ubogi strije Tom! Glava njegovega brata je mogoče da v tem trenutku uže pala pod guillotino Monklandsko. Zadnji glasovi iz naselbine poročajo o strahovitem vstanku sužnje, kateri baš tako strahovito zatira britski guverner. O tem stoji v

zadnjem čislu „Times“ to-le: Vojaki kraljčini lové nekega vstaša, imenom Gallruka, ki se je vstopil na čelo vstaje s 600 zamorci itd. itd.

„Moj Bog!“ vsklikne neka gospa, „kedaj bode uže konec tem krvavim bojem mej belimi in muri?“

„Nigdar!“ odgovori negdo iz temine. Vsi se ozró na ono stran, od koder je prišel glas. Tam je ležal v naslanjači elegantno malomarno, kakor se pravi gentleman loči od navideznega, gospod, čegar snežno-bela obleka se je čudno svetila na črnej steni za njim. „Nigdar“, ponavlja, ko vidi, da ga vsi opazujejo, „nigdar, ker je Bog ločil barvo dneva od barve noči. Hočete-li slišati vzgled tega divjega nasprotstva mej obema barvama? Pred tremi leti sem bil v Ameriki in se tudi boril za dobro stvar; tudi jaz sem želel sužnjem svobode, odpravljenja verig in biča, dasiravno sem imel na jugu lepo število sužnje, in dal sem jim pušek in rekel: „Svobodni ste; tu imate železno cev in svinčenih krogelj. Merite dobro in osvobodite svoje brate.“ Na svojem posestvu napravil sem jim strelišče, da so se vadili streljati. Deska je imela v sredi črno piko,

kakor glavo veliko, ki se je od bele barve na deski popolnem razločevala. Suženj ima ostro oko, močno in trdno roko, rad na skrivnem čaka kakor jagvar, z jedno besedo, vse lastnosti dobrega strelca ima. A vendar nobeden teh črnih nij zadel črne pike, krogle so udarjale ali v belo ali pa so šle v vzduh. Nekega dne prišel je k meni najstarejši suženj ter mi v svojem fantastičnem in lepem jeziku dejal: „Gospod premenite barvo; ta deska ima črn obraz, dajte mu belega in potem ga bomo zadeli“. Storil sem tako in dal sužnjem bel cilj; na to je četrdeset od petdeset murov zadelo svetli cilj“, pri zadnjih besedah vzame z mize majhen samokres, pomeri, kolikor je dovoljevala tema, na majheno desko na nasprotnej steni ter sproži. Gospe so se prestrašile, gospodje pa so hiteli po luč, da so šli gledat, kako je krogla zadela. Centrum je bil tako natanko zadet, kakor da je luknja premerjena. Osupnjeni gledajo vsi moža, ki se je posebno udvorno opravičeval pri gospah zbog tega, ker je samokres razstrelil in potem dostavil: „Svojo pripoved hotel sem nehati s posebnim efektom, sicer bi mi ne bil nigdo verjel.“

žiču. Skoraj da ga nij človeka na Gorenjskem, da bi ne bil poznal zdravnika Pirca. Ker ima ranjki mnogo prijateljev in znancev po bližnjih in daljnih krajih naše domovine, mislimo da bode marsikomu ustrezno, ako iz njegovega življenja posnamemo naslednje date: Tomaž Pirc se je rodil dne 28. oktobra 1813. leta v Kranji, kjer je pozneje ljudsko šolo obiskoval. Leta 1822. pride v ljubljanske šole, in dovrši ondi tudi gimnazijo. Potem otide svoje študije nadaljevat v Gradec in pozneje na Dunaj. Od 1833.—1836. leta je bil pomožni profesor porodništva v ljubljanske porodnišnici. V tej dobi je napravil okóstnico (škelet), ki se še dandanes vidi v spodnjem ljubljanskem muzeji. Še drugo tako okóstnico je napravil pozneje za neki učilniški závod v Ljubljani (nahaja se menda v ljubljanske bolnici ali pa na gimnaziji). Leta 1836. dne 11. januarja napravil je Pirc izpit iz ranocelnštva (kirurgije) in dne 3. maja istega leta izpit iz porodništva. Dne 10. marca leta 1836. dobi diplomu in pride v Kranj, svoje rodno mesto, za zdravnika. Tu je živel obče spoštovan do leta 1850., a tedaj se je preselil v Tržič, kjer je živel do svoje smrti. Pirc je bil osobni prijatelj ranjcemu dr. Preširnu ter je znal mnogo zanimivega o njem pripovedovati. Kar se tiče političnega življenja, bil je ranjki Pirc nekako bolj nevtralen ter jednako priljubljen pri obeh strankah, obče se je držal svoje stroke in se v politiko nij mnogo vtikal. — Pogreb Pirčev je bil v nedeljo dne 20. junija ob 9. uri zjutraj. Malo ne ves Tržič in mnogo ljudstva iz obližnjih krajev spremljalo je blazega pokojnika do hladne gomile. — Bodi njegovej duši mir in pokoj!

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Idrija 23. junija. Slavnostni banket se je začel včeraj popoldne ob 1½3. uri. Na častnem mestu je sedel minister grof Falkenhayn, njemu na desnej deželni predsednik Winkler, mestni župan Stranecky, poslanca dr. Vošnjak in Pfeifer, svetovalec Fladung itd., ministru na levo pak deželni glavar Kalteneger, rudniški glavar iz Celovca, okrajni glavar Mahkot, dr. Schrey, Gariboldi itd., nasproti ministerjalni svetovalec Friese, Lipold in rudniški sveto-

valec Čermak. Prvo napitnico je presvitlemu cesarju govoril g. Kaltenegger samo v nemškem jeziku; drugo gosp. minister grof Falkenhayn kranjskej cesarju vselej zvestej deželi; tretji je gosp. deželni predsednik Winkler v slovenskem jeziku napil idrijskemu mestu in njega delavnim prebivalcem; za njim je župan g. Stranecky po nemški in slovenski nazdravil skupnej avstrijske domovini, poudarjevaje, da Avstrija, pravična vsem svojim národom, je nepremagljiva. G. dvorni svetovalec Lipold je nemški govoreč napil g. ministru grofu Falkenhaynu, naglaševaje, da je ta svečanost „Beamtenfest“. (!) (Kaj pa delavci? Dvomimo, če bi se kedaj bila vršila taka svečanost, da nij imel rudnik pridnih idrijskih delavcev. Ur.) G. dr. Vošnjak je slovenski nazdravil g. deželnemu predsedniku, kate-rega imenovanje je vsa Kranjska smatrala za poseben dokaz cesarjeve milosti. G. Gariboldi je napil „uradništvu“. (Naši nemškutarji še vedno mislijo, da je uradništvo nekak poseben stan v deželi, ki mora nasprotovati narodu. Ur.) G. Lipold je v drugej zdravici napil še g. deželnemu glavarju, izvrstnemu finančnemu prokuratorju. (Dobro. A izvrstni finančni prokurator in ob enem — deželni glavar, kako se to strinja? Ur.) Banket se je končal ob 6. uri, ter je potem g. minister z nekaterimi drugimi gosti šel na „Zemljo“, kjer je bilo dosti ljudstva pri veselici zbranega. Prišedšega ministra so navzočniki pozdravili z živahnimi živiošklici. G. Lipold je imenovan dvornim svetovalcem, g. svetovalec Čermak pa odlikovan s Franc Josipovim redom, tudi nekaterim delavcem so se dovolili pobiljski. G. minister ostane še jutri tukaj, da obiše jame in vidi delavce pri delu.

Domače stvari.

— (Dobrodelno besedo) napravi ljubljanske čitalnice pevski zbor početkom prihodnjega meseca, in sicer na korist unesrečenim Dolenjcem.

— (Za prihod Hrvatov) prihodnjo nedeljo je naprošena tukajšnja dobrovoljna požarna bramba, da bode red vzdrževala na ko-

lodvoru. Mej gosti, ki pridejo iz Zagreba v Ljubljano, bosta tudi slovanskemu svetu dobro znana glasbenika brata Eisenhut.

— (Ljubljanska pripravnica za učiteljice) se bode po ukazu naučnega ministra uže s početkom novega šolskega leta uredila takó, da se bodo nove kandidatke sprejemale samo še vsako drugo leto v odgojevališče. Letos se novih kandidatk ne bode sprejemalo in bodo na ženskem učiteljski samo trije razredje, kasneje pa, kadar se bode novi ukaz popolnem izvršil, samo prvi in tretji razred jedno leto, a naslednje zopet samo drugi in četrti razred. Ta ukaz je dal naučni minister zato, ker je uže preveč učiteljic.

— (Prvi letošnji véliki koncert) priredi pevski zbor ljubljanske čitalnice v nedeljo dne 27. t. m. zvečer na čast iz Hrvatske došlim gostom.

— (Nevihta.) Iz Prestranka se nam 22. t. m. piše: Minoli petek popoldne so se zbrali nad Pivko gromonosni oblaki, — in vsula se je debela toča, skrajem jednolika grahu, a kasneje debela kakor orehi. Bila je dobro četrť ure, ter uničila seljanom v Matejnjej vasi in Žejah, nekoliko tudi v Rakitniku, Starej vasi in po okolici Prestranske ves up kmetovalčev. Žito moralo se je pokositi, da se porabi vsaj za klajo. Bob, fižol in krompir je oklestila strašno, samo gole štiblje so preostale. Kaj čaka zopet ubozega kmeta! Tudi kar je bilo sadja, šlo je rakom žvižgat. Lani suša, nič pridelka, a letos mu še malenkost vzame toča. Čul sem zvoniti hudej uri, videl izpostavljati sekire in trinogate stole — toda pomagalo nij vse nič. — Prazna nevera! — Čujem baš, da bode okrajna oblast postojinska razdelila mej sirote 100 mernikov ajde, ki jim bode za seme.

— (Občinska volitev.) V Mirni na Dolenjskem je bila v četrtek dne 10. t. m. volitev novega župana; poprejšnji župan gosp. Schuler je po 29letnem marljivem županovanji od častne svoje službe odstopil, in mu je tudi gospod okrajni glavar iz Novega mesta svojo posebno zadovoljnost za njegovo vspešno delovanje pismeno izrekel. Volitev se je pod vodstvom okrajnega glavarja vršila v najlepšem redu. Za župana so izvolili znanega rodoljuba g. Ljudevita Korečina, krčmarja in posestnika

Nobeden nij dvomil o resnici tega, kar je povedal.

„A prepričal sem se,“ nadaljuje potem, „v boji za svobodo sužnjem, da oni ne zaslužijo svobode, — kratko pamet imajo in divje nagone.“

„Odgojite jih,“ oglasi se gospa, „a ne zatirajte ubozih črnih ni sè svojo samovoljo, kadar so vam sužnji, ni sè svojim zaničevanjem, ako so svobodni. Odprite jim svoja vrata, povabite jih k svojej mizi, vaša zborovanja naj obiskujó in odprite jim šole in podajte roke, videli boste, je-li se jim ne bode um razbistril.“

„V to sem jaz žrtvoval svoje življenje, gospa. V novem delu sveta sem jaz nekak Diogen; iščem črnih ljudij, a doslej našel sem samo zverij.“

Zdajci stopi natakár na prag, v roki držeč veliko blestečo svetiljko in na hip je bila razsvetljena cela dvorana. In tedaj so opazili — molčé in nepremično v kotu sedečega — strijca Toma.

Nobeden nij vedel, da je v dvorani, tema ga je skrivala; ko so ga pa vsi navzočni opazili, nastane dolgo trajajoč molk, gledali so jedenkrat mura, jedenkrat Amerikanca. Ta

vstane, slugi na uho nekaj pove in se zopet vsede na prejšnji prostor. Vse je bilo še tiho. Natakár se vrne sè sklenico vina in dvema kozarcema, Amerikanec jih napolne do roba, prime jeden kozarec, a drugi ponudi sluga zamorcu.

„Na vaše zdravje, gospod!“ zakliče Amerikanec in vzdigne svoj kozarec proti njemu, kakor zahteva angleška šega pri obedu.

„Hvala vam, gospod, na vaše!“ odgovori mur in oba pijeta. Zamorec je to odgovoril nekako mehko, skoraj boječe udvorno in zelo potrto. Potem zopet omolkne, vzame z mize časopis „Times“ in pazno čita nekoliko trenutkov.

Amerikanec, ki je iskal kakega povoda, da bi pričel z murom zopet razgovor, stopi k Tomu in reče popolnem udvorno: „Ta list vas ne bode razvedril; ali vam smem predlagati kako drugo zabavo?“

„Strijc“ Tom preneha čitati in vstane v znamenje spoštovanja do Amerikanca.

„Dovolite mi pa mej tem, da vam stisnem roko“, nadaljuje ta, „jaz sem sir Jurij Anderssen; je-li vam draga jedna havana?“

„Hvala vam, škoduje mi dim.“

Amerikanec vrže proč smotko, katero je držal v roci in vpraša: „Ali bi se vam pa morebiti zljubilo igrati partijo na biljardu?“

„Ne poznam te igre, zahvaljujem se vam, gospod!“

„Je-li vas pa smem povabiti na jedno šahmatno partijo?“

Mur odgovori po kratkem premisleku: „Da, vaše povabilo sprejemam radostno“, in oba gresta potem k igriški mizi, stoječej na družem koncu dvorane v kotu. Na zeleno pogrneno mizo vrže Amerikanec figure, da jih pravilno razpostavi po šahmatnej deski. Deska je bila prav od navadnega lesa in posamična polja so bila za silo skupaj zložena, a figure so bile pravo umeteljniško delo! Bele so bile izrezljane iz najfinejše slonove kosti, črne od ebenovine. Kralj in kraljica belim sta nosila zlati kroni, odgovarjajoče črne figure pa srebrni. Četiri stolpi so stali na slonih, kakor v prvih perzijskih igrah. Ker so bile figure tako fino izdelane, se je kmalu lahko poškodila katera, in res se je zlomil črni teklíč, ko jih je stresel Amerikanec na mizo.

(Dalje prih.)

iz Mirne, moža, kateri je v svojem življenju zaradi svoje stanovitne národnosti uže marsikaj neprijetnega skusil, kateremu pak bodi zdaj veselje, zaupanje in spoštovanje občine, ki si ga je za svojega načelnika izvolila, najslajše zadostenje. Za svetovalce so izvoljeni: Anton Rebernik, trgovec in posestnik iz Mirne, Ivan Kolenec iz Gornjevasi, Jože Kralj iz Sela in Franc Strah iz Tihaboja, vsi posestniki in vrli narodnjaki.

— (Ponarejeni goldinarji), liti od kositra, se mnogo razdajejo po Górenjem Stajerskem.

— (Iz Celja) se piše, da je tovarnski delavec Jakob Goleš v Storéh mej delom spril se s svojim tovarišem Jos. Zenom ter mu je z železnim drogom prebodel roko. Ta zločin se je takoj naznanil sodniji.

— („Slovensko literarno društvo na Dunaji“) ima dné 26. t. m. svojo peto redno sejo ob 1/2 9. uri zvečer (III. Ungargasse, 27.) z naslednjim dnevnim redom: 1. Prebere se zapisnik. 2. Berilo: a) „O pristnosti kraljedvorskega rokopisa“, bere g. E. Volčič. b) „Mlinarica“, obraz iz ukrajinskega življenja, iz poljščine prevél g. K. Štrekelj. 3. Predlogi in interpelacije. K tej seji uljudno vabi gg. društvenike in prijatelje društvu odbor.

— (Star služabnik.) Z Dunaja se nam piše, da je c. kr. vseučilišnega anatomičnega kabineta sluga g. Andrej Svetlin, rodóm Kranjec, od cesarja dobil srebrni križec za zasluge.

Razne vesti.

* (Sèstradan dijak.) Iz Olomuca se poroča, da je na tamošnji učiteljske pripravnici minoli petek neki dijak profesorju potožil se, da mu je slabo. Profesor mu je dovolil, naj gre domov, toda siromak se je mej potom sèsedel in so ga zatorej morali njega tovariši izpremiti v stanovanje. Tija dospèviš je odkritosrčno izpovedal bolnik, da uže tri dni ničesar nij jedel, ker nij imel novcev, da bi si kupil hrane.

* (V postelji utonila) je v Marija Celji na Štajerskem ogljarica Eva Sauprigl, katera je uže dolgo bolna ležala in so jej morali mrzle obveze pokladati na čelo. V ta namen jej je vedno ob vzglavju postavljen bil poln škaf z vodo. Nedavno so bolnico našli počez ležečo v postelji, glavo imejočo v vodi — in bila je uže mrtva. Žena je najbrž hotela nekoliko ohladiti si vročo glavo ter jo potopila v vodo, a potem jej nij bilo več možno ven pomagati si in se je tako zadušila.

* (Črne osepnice) so, kakor se iz Bodenbacha brzojavlja, začele razsajati v severnej Češkej. Mnogo ljudi je baje uže umrlo za to nevarno boleznijo.

* (Mladirazbojnik.) Iz Iglave na Moravskem se poroča, da je tamošnja policija nedavno prišla in zaprla krdelo dečakov, kateri so še imeli hoditi v šolo, a so rajše potepali se po mestnej okolici ter „ropali“. Posebno židovske dečke, obiskavajoče kopališče zunaj mesta, so radi napadali in jim s klicem: „Žid, daj novce, ali pa življenje!“ plenili žepe. Razbojnik so potem za te na nepošteni način pridobljene vsote navadno dobro živeli ter se veselili svojega „obrta“. Najstarejši izmed teh lupežev ima 13 let, glavár pak je še le v 11. letu.

* (Dober pastir.) V Negoslavcih na Hrvatskem je minoli teden umrl imoviti kmet Lazar Vlašković, kateri je bil uže od svojih prvih mladostnih let ovčji pastir. V svojej oporoki je izrazil željo, da bi se njegovega pogreba udeleževala tudi ljuba mu ovčja čreda. In res, ko so mrtveca nesli dné 13. t. m. na pokopališče, šla so za gospodarjevo krsto, poleg drugih žalujotih, tudi vse njega ovce, ktere je izpremljal zvesti jim varuh — pes.

* (Cesarica Evgenija), katera je obiskala v Culuvskéj deželi kraj, kjer je lani usmrten bil nje sin, vrača se uže nazaj v Pieter-Maritzburg, odkoder se bode sè svojim izpremlstvom zopet napotila nazaj v Evropo.

* (Slepici — pevci.) Zakonskima Ausderwiesche v Mülheimu se je rodilo petnajst otrok, mej temi so 1., 3., 5., 7., 9., 11. in 13. popolnem slepi prišli na svet. Od teh sedmih slepcev živé še štirje, in sicer jedno dekletce in trije dečaki, kateri vsi imajo čudեսno nadarjenost za glasbo. V zavodu slepčevskem v Dürenu so se tej stroki takó priučili, da si lehkó uže sami z muziko služijo svoj kruh. Vse štiri slepce namerava njih glasbeni učitelj o jeseni voditi po različnih mestih, kjer bode dajali koncerte, v katerih bode tudi dekle, ki je ob enem tudi izvrstna pevka, občinstvo razveseljevala sè svojim prijetnim glasom.

* (Upliv električne svetlobe na rastline.) Najnovejše poskušnje z električno lučjo so dokazale, da ima nje svetloba takisto, kakor solnčna, znaten upliv na razvoj rastlin. Cvetlice in sploh rastline se mnogo hitreje razvijajo, ako se čez noč izpostavijo na električno osvetljavo, tako da so namreč dan in noč zdaj v solnčnej, zdaj zopet v električnej svetlobi. Poskušnja z rudečimi jagodami ta upliv električne luči jasno dokazuje; ako usa-diš dve jagodi na povsem enak način v zemljo, razvijata se ti jednako. Če pak jedno mej njima imaš po dnevi na solnci, a po noči jo postavljaš v električno svetlobo, videl bodeš na njej uže zrelo rudečo jagodo, dočim bode ona, ki je samo po dnevi v luči solnčnej, a po noči v temi, imela komaj zelen sad, ali morebiti tudi še tega ne.

* (Prerov pod reko Mersey.) Mesti Liverpool in Birkenhead na Angleškem deli široka reka Mersey. Ker preko te vode nij možno postaviti mostú, sklenilo se je nedavno, da se napravi podzemeljska zveza mej tema mestoma. Prerov ima biti dolg tri kilometre ter bode — če je prav proračunjeno — stal pet milijonov goldinarjev.

* (Srečna dežela!) Zjedinjenim državam severo-ameriškim finančni minister ima toliko novcev, da je prosil kongres, naj bi se zakladišče dalo razširiti. Ker ima državni zaklad v Novem Jorku preko 28 milijonov dolarjev v srebru, ne bode v šestih mesecih več nikamor denarja deti, ako ne nehajo denarnice kovati srebra.

Umrli so v Ljubljani:

20. junija: O. Benvenut Gašper Crobath, frančiškan, 75 let, na Marijem trgu št. 5, za starostjo. — Marija Moro, trgovčeva vdova, 44 let, pred škofijo št. 20, za mrtodom. — Marija Češnovar, krámarica, 31 let, v sv. Florijana ulicah št. 36, za pljučnico. 21. junija: Marija Andolšek, mitničarjeva soproga, 65 let, na sv. Petra nasipu št. 65, za starostjo. 22. junija: Ivana Teiban, šivilja, 34 let, na Francovem nabrežju št. 13, za jetiko.

V deželnej bolnici: 18. junija: Franc Kemperle, kovač, 46 let, za jetiko. — Josip Grapar, delavec pri južnej železnici, 58 let, za slučajnim poškodovanjem.

19. junija: Marija Artač, gostija, 73 let, za starostjo.

21. junija: Marija Vrankar, gostija, 77 let, za pljučnico.

Tuji.

23. junija:

Pri Slonu: Zilzer, Glücklich, Tausig iz Dunaja. — pl Bertalan iz Gradca.

Pri Malici: Kirchhammer, Weiss iz Dunaja. — Lakner iz Kočevja. — Höffer iz Gradca. — Suhan, Uhak iz Dunaja.

Izjava.

Podpisanca javno proglašata, da je svetovalec Jože Podgoršek brez njiu vednosti v imenu vseh odbornikov „Poslano“ v „Slovenskem Narodu“ od dné 11. t. m., katero mu je naš začasni učitelj g. M. Kos spisal, podpisal. Tega samovoljnega postopanja ne moreva odobravati. Izjavljava pa tudi, da županstvo zoper prejšnjega mnogozaslužnega učitelja g. J. Zajca nema prav nič tožiti — nasprotno si še tacih izvrstnih učiteljev v Krášinjo želimo, a ne tacih, ki zoper svoje kolege rujejo in javkajo.

Županstvo v Krášinji,

dné 15. junija 1880.

Odbornik: Župan: Franc Štrukelj. Jožef Urankar.

Dunajska borza 23. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	73	gid.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	gid.	25	kr.
Zlata renta	88	gid.	75	kr.
1860 drž. posojilo	133	gid.	25	kr.
Akcije narodne banke	829	gid.	—	kr.
Kreditne akcije	281	gid.	90	kr.
London	117	gid.	25	kr.
Srebro	—	gid.	—	kr.
Napol.	9	gid.	33	kr.
C. kr. cekini	5	gid.	55	kr.
Državne marke	57	gid.	60	kr.

Dr. Spranger-Jeve

kapljice za želodec

pomagajo na hip vsakemu v želodci bolnemu, odpró hitro in brez bolečin truplo, dajejo slast do jedi, odstranijo takoj želodčevo kislino, mastno podiranje, slabost, krč v želodci in varujejo nalezljivih bolezni. Naj se poskusi z majhenim in vsagdo preveri o njih brzem vplivanju.

Prodaje lekarnar J. Swoboda v Ljubljani, sklenico po 30 in 50 kr. (168—15)

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene

žepne ure

izjemno v ceno, namreč

70 odstotkov pod kupno ceno.

Razne komisijske zaloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. kr. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javnej dražbi prišle po neverjetno nizkej ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljše švajcarske izdelke, vse s 5letnim poročtvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj zastonj.

Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako priliko, prijetno in nigrdar vračajočo se, ima zdaj vsagdo, da si more preskrbeti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minuto regulirano uro, ker je naše fabriško osebje vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poročstvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novce poravnati.

Kdor hoče izvrstno, neverjetno ceno, na 5 let zjamčeno, dobro idočo uro skoraj zastonj imeti, naj si jo takoj naroči, ker more vsagdo umeti, da ure nečuvno hitro kupujejo.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana in gvilosirana, z 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata facon-urna veržica, ki je stala preje gid. 12, velja zdaj samo gid. 6.50.

1 žepna ura na sidro, od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 16 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno facon-veržico od talmi-zlata, preje gid. 20, zdaj samo gid. 7.50. Jedna najboljših ur.

1 remontoir ura, iz najfinjšega double-zlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poročtvom ohrani si zmorn zlató barvo, izvrstno na minuto regulirana, z dvojnim krovom, dekorovana email urno ploščo in privilegirano delo, obdarovana izvrstna ura z veržico od talmi-zlata, preje gid. 24, zdaj samo gid. 10.50. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. kr. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zoporum in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in koleci od niklja, za vsacega transparentna, najboljše, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje gid. 30, zdaj samo gid. 14.

1 srebrna ura na sidro, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 16 rubinov, na sekundo repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da bi je ne mogel noben zlatar sveta od prave zlato in za drag denar kupljeno razločiti; preje nepozlačena gid. 24, zdaj pozlačena samo gid. 12.50.

1 srebrna ura na valjar, od pravega 13 lotnega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, z 8 rubinov, na minuto repasirana, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da se je od prave zlato ne more razločiti; preje gid. 15, zdaj samo gid. 9.50.

1 ura za gospó, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. kr. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura z najfinjšo benetčansko facon-veržico za okolo vratu v finem baržunastem etuji; preje gid. 30, zdaj samo gid. 19.50. Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po gid. 40, 60, najfinjša savonette-ure, preje po gid. 100.

Naslov:

Uhren-Ausverkauf

von A. Fraiss,

Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN. (288—1)